

Na polji.

Okolo domače vasi je polje. A polje ni povsod onega istega lica. Ondu se zemlja vzdiguje v prijetne hõlmce, ki jih je pridni kmetič predelal v vinograde. V lepih, ravnih vrstah stoji trta pri trti, privezana h kolu, ki jo varuje pred vetrovi in jo drži k višku. Koliko veselja, ako pogledamo lepi red,

ki se nahaja po vinogradih, in to še posebno v jeseni, ko vinogradnik tlači sladki mošt in dobro vinsko kapljico iz sočnih grozdov.

Ondu, kjer je polje ravno, napravil si je pridni kmetovalec rodovite njive. Na dolgo in široko se ziblje rumeno žitno klasovje: tu pšenica, ondú réz, tu zopet oves, ondu ječmen.

A dosti truda in dela je stalo ubozega kmeta, predno mu je žito takó lepo dozorelo. Najpred mu je bilo treba pusto zemljišče z gnojem dobro pognojiti, potem z oralom gnoj podorati in zemljo preobrniti takó, da se je brazda k brazdi prilegla. Nato je bilo treba seme vsejati. Po vsejanem semenu je zemljo z brano prevlekel, da se je zemlja prerahljala in se je seme pod zemljo zavleklo; kajti na površji bi ga bile ptice pobrale in njegov trud bi bil zaman. Naposled je bilo treba še vso njivo z valom povaliti, da se je zemlja lepo vtisnila. Ko je bilo vse to storjeno, bila je njiva obdelana. In kmalu je začelo seme kaliti in pognalo je neizmerno mnogo bilek izpod zemlje na beli dan.

A tudi mnogo plevela se je pokazalo med bilkami, ki žitu neizmerno škoduje. Plevel je bilo treba poruvati. Prišle so plevce, da oplejejo žitno polje. Pri pletvi se je marsikatera tuja cvetica skrila pred roko pridne in skrbne plevce ter tako ostala na žitnem polji, dorasla je in se razcvetela v veliko veselje nedolžnih otrok. Tu je škrlatasto-rudeči kokalj, ondu zopet med jarim žitom modra plavica s svojimi lepo višnjavimi cveti.

Med gosto žito in cvetice se je naselila prepelica, katerej najbolj ugajajo njive, obsejane s pšenico. Vesela pevka je to, ki se nikoli ne utruji ter vedno poje svoj „pet pedí, pet pedí!“ — Tudi skorjanček, prepeličin sosed, ki o lepem vremenu poje skoraj ves božji dan, napravil si je svoje zanikerno gnezdice v razóru žitnega polja. Le pogledjte ga, kako visoko se vzdiga v sinji zrak ter neprestano vrišči, žvrgljá in drobí svojo nedolžno, pobožno pesenco.

A žito ne ostane vse leto na polji. Ko je zrnje v klasovji dozorelo, pridejo ženjice, da požanjejo zrelo žito in ga povežejo v snopove. Velik voz pride na njivo, da odpelje obili blagoslov nebeški domov in ga spravi v skednje in žitne shrambe. Zdaj je proč krasota žitnega polja. Tam, kjer je malo poprej še stalo bogastvo, vidi se zdaj uboštvo in prazno strnišče.

Poleg žitnega polja se razprostirajo zeleni travniki z bujno travo in cveticami prekriti. Tisoč in tisoč pisanih cvetic vzdiguje svoje pisane glavice iz zelene trave, puhtč svoj prijetno vonjavo na vse strani. In travnik, kako lep je travnik! vidi se nam, kakor bi bil pobarvan z najlepšimi barvami. Povsod se vidijo prelepe kresnice in škrlatno rudéči jagleci. Tam ob potoku, ki se vije kakor srebrn trak po zelenem travniku, cvetó višnjave potočnice. Dečki in dekletca iz vasi hité si nabirat pisanih cvetic in si spletat šopke in vence.

Po travnicah se pasó konji, krave in ovce. Vsaka čreda ima svojega pastirja, ki skrbi, da se nobeno živinče ne izgubi s pašnika, koder se pase. Paziti pa je pastirjem tudi nato, da živina ne zaide na travnike, katerih trava se poseče v senó za živinsko klajo po zimi.

Vinogradi, njive in travniki so bogati zakladi kmetijskemu gospodarju. Blagor mu, kdor jih zna umno obdelovati!

Iv. Tomšič.

Cesarjevič Rudolf in čevljarški deček.

Necega dne se podá cesarjevič Rudolf, bivajoč v Pragi, v dvorne hleve. Bil je priprosto oblečen ter ni imel nobenega častnega znamenja na prsih. Mimo njega pride čevljarški deček, pojóč neko veselo češko pesmico. Cesarjevič ga pokliče k sebi in ga prosi, naj bi zapél še jedenkrat óno pesmico. „Aha, vi bi jo radi poslušali zamán,“ reče deček smijóč se in se postavi prav moško pred cesarjeviča. Cesarjevič se mu nasméhne, rekoč: „Dam ti pet goldinarjev, ako zapoješ.“ — „Kaj, Vi bi mi dali pet goldinarjev, rad bi znal, kje jih boste vzeli, bori topničar,“ odvrne priprosti čevljarček. Nato mu ponudi cesarjevič desetak, ako zapoje. Ali deček je bil zvit in previden ter je zahteval plačilo naprej. Cesarjevič mu takój dá desetak. Deček vzame bankovec, dene ga na tla, stopí z obema nogama nanj in zapoje svojo češko pesmico. Odpevši, pobere denar ter naglo zbeži po cesti. Tu se zadene ob necega gospoda, kateri mu še le pové, kdo je prav za prav óni „topničar.“ Ves prepaden od strahú se vrne ubogi čevljarček k cesarjeviču nazaj ter mu, tresóč se po vsem telesu, pomoli desetak. Ali cesarjevič mu reče, da naj denar le obdrži in naj družega dué k njemu pride v cesarsko palačo. Točno pride družega jutra ubogi čevljarček v cesarsko palačo in se postavi pred cesarjevičevo sobo, kjer ga je že čakala nova prav lepa obleka. Kdo naj popiše veselje presrečnega dečka!

